

Atıf Bilgisi: Ertaş, R., M. (2023). 2023 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin Amerikan basınında çerçevesi. *İNİF E- Dergi*, 8(2), 318-336.

2023 CUMHURBAŞKANLIĞI SEÇİMLERİNİN AMERİKAN BASININDA ÇERÇEVELENİŞİ

Öğr. Gör. Rifat Murat ERTAŞ*

DOI: 10.47107/inifedergi.1333358

Araştırma Makalesi**

Başvuru Tarihi: 26.07.2023

Kabul Tarihi: 29.11.2023

Öz

Esas olarak yazılı metin üzerine inşa edilen ve aynı zamanda haber görselleri gibi tamamlayıcı unsurlarla birlikte de etkisi genişletilen ve sonucunda okuyucuya bir çeşit yönlendirici trafik levhaları gibi hizmet eden haber çerçeveleri, söylemin yaslandığı veya bir bütün olarak söylemin ana iskeletini oluşturan olarak kabul edilebilir. Çerçeveler, haber konusunun hangi bağlamda hedef kitleye aktarılacağını belirleyen anlam kalıpları olmasının yanı sıra başat toplumsal uyuşumlardan beslenerek egemen olanın lehine maddi gerçekliğin yeniden üretimine olanak sağlar.

Türkiye’de gerçekleştirilen 2023 Cumhurbaşkanlığı Seçimi hakkında ABD’nin internet basınında yayınlanan haberlerde öne çıkarılan çerçeveleri çözümlenerek bu çalışmanın temel amacıdır. 2023 Nisan ayı verilerine göre en çok ziyaret edilen üç ABD merkezli haber kuruluşu The New York Times, CNN ve Fox News’in web adreslerinde Mayıs ayında yayınlanan seçim konulu haberler, bu incelemede örneklem olarak belirlenmiştir. Bu çalışmada içerik analizinin alternatif bir tekniği olan çerçeveleme çözümlenmesi yöntemi olarak tercih edilmiştir. Haber çerçevelerinin oluşturulmasında ise çerçevelerin eldeki materyallerden üretildiği tümevarım yaklaşımı esas alınmıştır.

Araştırma sonucunda ekonomi, uluslararası ilişkiler, deprem, demokrasi ve ideolojik eğilimler başlıklarında 5 ortak çerçeve tespit edilmiş ve enflasyon, Türkiye’nin dış politikası ve askeri operasyonları, mağduriyet, anti-demokrasi, yanlış bilinç ise haber çerçevelerinin problemleri olarak sunulmuştur. Çerçeve problemlerinin nedensel açıklamaları olarak ekonomik politikalar, Türkiye ve Rusya yakınlaşması, Finlandiya ve İsveç’in NATO üyelikleri, Türkiye’nin Suriye politikaları, otoriterlik ve ideolojiler karşımıza çıkarken seçmenin alım gücü, Türkiye’nin Batı değerlerinden kopuşu, deprem mağduru insanlar, adil olmayan seçim yarışı kavramı ve liderlerle seçmen arasındaki ideolojik bağlar, çerçevelerin ahlaki değerlendirmeleri olarak tespit edilmiştir. Çerçeveler kapsamında öne çıkan en önemli beklenti veya öneri ise politikaların ya da iktidarın değişimi olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Çerçeveleme çözümlenmesi, cumhurbaşkanlığı seçimi, Türkiye, Amerikan basını

FRAMING OF THE 2023 PRESIDENTIAL ELECTIONS IN THE AMERICAN PRESS

Abstract

News frames, which are essentially built on the written text and whose effect is also expanded with complementary elements such as news visuals, and which consequently serve the reader as a kind of guiding traffic signs, can be considered as the main skeleton on which the discourse rests or the discourse as a whole. In addition to being patterns of meaning that determine the context in which the news subject will be conveyed to the target audience, frames enable the reproduction of material reality in favor of the dominant one by feeding on principal social conventions.

The main purpose of this study is to analyse the frames highlighted in the news published in the US online media about the 2023 Presidential Election held in Turkey. According to April 2023 data, the election-related news published in May on the web addresses of The New York Times, CNN and Fox News, the three

* Muş Alparslan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Görsel-İşitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı Bölümü, E-mail: rm.ertas@alparslan.edu.tr ORCID: 0000-0003-2825-4910

** Yazar, makalede araştırma ve yayın etiğine uyulduğuna ve kullanılan fikir ve sanat eserleri için telif hakları düzenlemelerine riayet edildiğine yönelik beyanda bulunmuştur.

most visited US-based news organizations, were selected as the sample for this analysis. In this study, framing analysis, an alternative technique of content analysis was preferred as a method. The construction of news frames is based on the inductive approach in which frames are generated from the materials at hand.

As a result of the research, 5 common frames were identified under the headings of economy, international relations, earthquake, democracy and ideological tendencies and inflation, Turkey's foreign policy and military operations, victimization, anti-democracy and false consciousness were presented as the problems of the news frames. While economic policies, rapprochement between Turkey and Russia, Finland and Sweden's NATO memberships, Turkey's Syria policies, authoritarianism and ideologies emerged as the causal explanations of the frame problems, the purchasing power of the voters, Turkey's break with Western values, earthquake victims, the concept of unfair election race and ideological ties between the leaders and the voters were identified as the moral evaluations of the frames. The most important expectation or suggestion that came to the fore within the frames was the change of policies or the government.

Keywords: Framing analysis, presidential election, Turkey, American press

Giriş

Politik ve stratejik bir araç olan çerçeveleme hem bireysel psikolojik hem de örgütsel bir süreç ve üründür. Kültürde, iletişimcilerin zihinlerinde, metinlerde ve izlerkitlenin zihinlerinde olmak üzere dört düzeyde gerçekleşir. Kültür, çerçevelerin temelini oluşturan stokdur. İletişim profesyonelleri ise bu kültürel stoktan seçim yapanlardır. İzlerkitlenin zihninde belirli bir yorumu teşvik edecek şekilde gerçekliğin bazı yönlerini seçmek ise iletişim metinlerindeki çerçeveleri ortaya çıkarır. Bir fotoğraf veya video karesi nasıl ki dış gerçekliğin belli bir bölümünü sanatçının görmemizi istediği açı ve ölçekten bizlere aktarıyorsa iletişimcilerin metinler içerisine yerleştirdiği çerçeveler de olayların bazı yönlerini ön plana çıkarır. İletişim metinlerindeki bu çerçeveler, aktarılan söylem ile izlerkitlenin yargıları arasında monolog bir ilişki yerine genellikle diyalojik bir ilişki kurarak “yanlış bilinç” oluşturma kapasitesine sahip olur. Nasıl ki fiziksel, ekonomik, siyasi, askeri anlamda daha güçlü olanın insanoğlunu etkileme kapasitesi zayıf olandan daha yüksek ise çerçeve stoğu olarak işlev gören başat kültür içerisinde seçilen çerçevelerle oluşturulmuş haberlerin okunurluğu, içselleştirilmesi, yarattığı etkisi artar ve okuyucunun daha kolay bir şekilde belli bir perspektife hapsedilmesi mümkün hale gelir (Entman ve Matthes ve Pellicano, 2009, s. 175-176).

Bu bilimsel çalışmanın temel amacı; “Türkiye’de gerçekleştirilen 2023 Cumhurbaşkanlığı Seçimi hakkında ABD’nin internet medyasında öne çıkarılan çerçeveler nelerdir? Bu çerçevelerin problemi, nedensel açıklaması, ahlaki değerlendirmesi, öneri veya beklentileri nelerdir? Çerçevelerle bağlantılı haber kaynaklarının, fotoğrafların, bahsedilme sıklıklarının, doğrudan alıntılarının, tanımlamalarının, anahtar kavramların nicel dağılımı nasıldır ve ne ifade etmektedir? ABD devlet politikaları ile çerçevelerin problemi, nedensel açıklaması, ahlaki değerlendirmesi, öneri veya beklentileri arasında nasıl bir ilişki vardır? Amerikan kamuoyunda dolaşıma sokulan enformasyonda denge unsuruna dikkat edilmiş midir? Seçime gidilirken Türkiye’deki iktidarın temsili nasıldır ve bu temsil ne anlam ifade etmektedir?” araştırma sorularına yanıt aramaktır. ABD’nin 2023 Nisan ayında en çok ziyaret edilen haber siteleri The New York Times, CNN ve Fox News’in web adreslerinde 2023 Mayıs ayında yayınlanan seçim konulu haberler bu çalışmanın örneğidir. Çerçevelerin ortaya konulmasında tümevarım yaklaşımı benimsenirken çerçeveleme analizi yöntem olarak tercih edilmiştir.

Yalnızca üç web adresinde yayınlanan haberlerin analize dahil edilmesi ve bu nedenle çalışmanın sonuçlarının tüm evrene genellenebilirliğininin mümkün olmaması çalışmanın en önemli sınırlılığı olmasına rağmen 2023 seçimlerinin ABD medyası aracılığıyla kamuoyuna nasıl aktarıldığını inceleyen bir çalışma olmaması, konusunun güncel olması ve ABD basınına yönelik Türkçe kaynakların kısıtlılığı bu bilimsel araştırmanın önemini açıklar. Bu çalışmayı ortaya çıkaran temel itki, geçmişten günümüze

müttefiklik ile hasımlık arasında kendine özgü bir uluslararası ilişki biçimi oluşturan Türkiye ve ABD ilişkilerinde ortaya çıkan yeni koşullar altında, Amerikan basınının Türk siyasetine yaklaşımını seçimler üzerinden tespit edebilmektir. Bu çalışma, Türk demokrasisine mevcut yaklaşımları Amerikan merkezli haberler üzerinden anlamayı amaçladığından ötürü Amerikan kamuoyunda dolaşıma sokulan enformasyonu anlamak açısından, dezenformasyona karşı bilimsel bilgiyi ortaya çıkarma hedefinden ve gelecekte yapılabilecek olan karşılaştırmalı çalışmalar için başlangıç noktası olması açısından önemlidir.

1. Amerikan Basını

Avrupa'dan yaklaşık yüzyıl sonra başlayan Amerikan gazeteciliği, koloniler döneminde başladı. Amerika'daki ilk gazete 1690 yılında Benjamin Harris tarafından çıkarıldı. Boston'da çıkarılan *Public Occurrences, Both Foreign and Domestick* adındaki bu gazete, kısa süre içerisinde koloni yönetimi tarafından izin almadığı gerekçesiyle kapatıldı. 1704'te yine Boston'da John Campbell *News-Letter*'i, 1719'da William Brooker ise *Boston Gazette*'yi çıkardı. James Franklin'in ise Massachusetts'te *New England Courant*'ı çıkarmasıyla kolonyal dönemin basını şekillenmiş ve Amerika'da gazetecilik artık sömürgecilerin ana ülkesinden getirdikleri gazetelerden ibaret olmaktan çıkmıştı (Temiztürk, 2019, s. 23-25).

Amerikan basını, bağımsızlık savaşının öncesi ve sonrasında önemli bir rol oynadı. Devrimin başladığı ve dergilerin henüz güçlü olmadığı bu dönemde, 1775 tarihinde 37 gazete faaliyeteydi. Savaş döneminde ise 35 gazete daha yayına başladı. Gazetelerin çoğunluğu bağımsızlık yanlısı yayımlar yaptı ve devrim için önemli bir güç haline geldiler. Bağımsızlık savaşından sonra niceliksel olarak artış yaşayan gazeteler, yeni bir tartışma çerçevesinde şekillenmeye başlamıştı. Tartışma yeni yönetimin federalist olup olmayacağıyla alakalıydı. Bu süreçte federalistler ve anti-federalistler, kendi görüşlerini bağlamında kamuoyu oluşturmak için partizan gazetelerini ortaya çıkardılar. Partilerin maddi desteğini de alan bu gazetecilik anlayışı 1800'lü yılların sonlarına kadar devam etti (Fellow, 2010, s. 59-65).

19. yüzyıl ortalarında gazetecilikte farklı arayışlar ve buna bağlı denemeler artış gösterdi. 1830'lardan itibaren penny press diye adlandırılan gazeteler ortaya çıktı. Endüstriyel gelişmeler sonucunda maliyetlerin ucuzlaması, sıradan halkın ulaşabildiği gazeteler olan penny pressleri ortaya çıkardı. Partizan gazetelerin ekonomisi parti desteklerine bağılıyken kuruşluk gazetelerin ana geliri reklamlara dayandı. 1800'lü yılların sonu 1900'lü yılların başlarında ise daha az politik, ticari, eğlenceli, sansasyonel içeriklere dayanan sarı gazetecilik ile siyasi ve ticari yozlaşmaları araştırıp ifşa eden muckrakersların ortaya çıktığı dönem oldu (Peck, 2008, s. 155-158).

Endüstriyel devrimin hızla ilerleyişi, 21.yy'da bir dizi elektronik gelişmeyi de beraberinde getirdi. 30'lu ve 40'lı yıllar radyo haberciliğinin altın çağını yaşadığı dönem olurken 50'li yıllardan itibaren de televizyonun yaygınlığı ve cazibesi artmaya başlamıştır. 1995 yılında başlayan çevrimiçi yayıncılık günlük gazetelerin işleyişlerini değiştirdi. Dijital devrim sonrası tiraj kaybeden gazetelerin birçoğu kâğıt baskılarını koruyamayarak düşük maliyetli çevrimiçi yayıncılığa yöneldi (Temiztürk, 2019, s. 48-53).

Amerikan medyasının her bir kuruluşunun siyasal eğilimlerini incelemek bu çalışmanın amacı dışındadır. Haberlerdeki farklı bakış açıları ile medyanın siyasal eğilimlerini izlerkitlenin daha kolay anlaması ve böylece daha geniş bir açıdan bakabilmesi için ALLSides'in yayınladığı "Medya Önyargı Tablosu", Amerikan medyasının önemli kuruluşlarının siyasal eğilimleri hakkında özet bir bilgi vermektedir (AllSides, 2023).

Tablo 1. AllSides Medya Önyargı Tablosu

Kaynak: AllSides, 2023.

2. Amerikan Basınında Türkiye

Amerikan basınının Türkiye'ye olan ilgisi Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşuna giden süreçle birlikte başlamıştır. Mustafa Kemal Paşa liderliğindeki Millî Mücadele döneminde, Amerikan basını Anadolu'yla ilgilenmiştir. Bu ilgi Mustafa Kemal Paşa'nın askerlikten istifası sonrasında daha da artmış ve Amerikan basınında Millî Mücadele "isyan" kongreler ise "bölücü faaliyetler" olarak anılmaya başlamıştır. Amerikan basını bu dönemde Anadolu işgallerini destekleyici yayınlar yapmıştır (Öğreten, 2022, s. 173-174).

Millî Mücadele dönemi sonrası gerçekleşen Lozan Konferansı esnasında ise Amerikan basınında Anadolu'da bir Ermeni devleti kurulmasıyla alakalı Türkiye'ye karşı yürütülen propagandanın ağırlık kazandığı görülmektedir. Bu propaganda ABD hükümetinin tam anlamıyla politikalarını şekillendirmese bile Amerikan kamuoyunu etkilemeyi başarmıştır (Bilgiç, 2014, s. 147).

Ankara Hükümeti'nin kazandığı siyasi ve askeri başarılarından sonra ABD basınının kişi ve olaylara yaklaşımlarında az da olsa değişimler yaşanmıştır. Millî Mücadele karşısında Anadolu işgalini destekleyen ve Milli Hareketi "isyancılar" olarak değerlendiren ABD basınında, cumhuriyetin ilanı için lehte ve aleyhte yayınlar olduğu görülmektedir. Cumhuriyetin ilanı ile birlikte Mustafa Kemal Paşa'nın ABD basınında görünürlüğü de iyice artmıştır. Geçmiş başarılarına ve cumhuriyetin ilanındaki rolüne yer veren haberler olduğu gibi cumhurbaşkanlığının otoriter bir rejime dönüşeceği ve kısa süreli bir dönem olacağına dair de yayınlar yapılmıştır (Okur ve Berk, 2023, s. 374-375).

Osmanlı'dan Cumhuriyete Amerika'daki olumsuz Türk imajı, Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde Modern Türkiye'nin inşası sürecinde gerçekleştirilen devrimlerle birlikte değişime başlamıştır. Cumhuriyetin ilanı ile başlayan ve ekonomik, hukuk, kadın

hakları, eğitim, yönetim gibi çeşitli alanlarda devam eden devrimler, ABD basınındaki Türk imajının pozitif anlamda değişmesine katkı sağlamıştır (Özkan, 2021, s. 395).

1950 ile 1953 yılları arasında yaşanan Kore Savaşı döneminde, Amerikan ve Türk basınının aynı siyasi perspektifte yakınlaştığı ve sürecin ABD’de Türkiye ve Türk imajına olumlu yönde katkı sağladığı görülmektedir. Sonraki dönemlerde gerçekleşecek olan Kıbrıs Barış Harekâtı, terör operasyonları gibi askeri müdahalelerdeki negatif temsillerden ziyade bu dönemin basınında Türk askerinin başarıları ve önemi hakkında çokça habere rastlamak mümkündür. Ayrıca basın ve kamuoyundaki bu dönemdeki olumlu imaj, Türkiye’nin NATO’ya üyeliğini hızlandırmıştır (Durak, 2015, s. 333-334).

Cumhuriyet dönemi yaşanan askeri darbelerin Amerikan basınındaki sunumları incelendiğinde, seçimle görev başına gelmiş yönetimlerin aksaklıklarına atıfta bulunulduğu görülmektedir. Yaşanan darbeleri olumlu bir gelişme olarak görme eğilimde olan ABD basını, askeri darbelerin hangi sebeplerle gerçekleştirildiğine odaklanmıştır. ABD basınında genellikle 27 Mayıs yozlaşmış bir yönetimi devirmek ve demokrasiyi tesis etmek, 12 Mart yönetilemez bir ülkedeki düzeni tesis etmek, 12 Eylül Atatürk ilkelerinden sapma yaşayan Türkiye’yi kurtarmak, 28 Şubat ise laikliği yeniden tesis etmek için yapılan askeri müdahaleler olarak aktarıldığı görülmektedir (Özata ve Kaan, 2021 s. 410-411).

Diplomatik krizler, iş birlikleri, bölgesel ve küresel gerilimler, savaşlar, çatışmalar, ekonomik ve askeri çıkarlar gibi çok fazla etmenin belirleyici olduğu Amerika ve Türkiye ilişkilerinde ortaya çıkan yeni konjektürel durumlar, Amerikan basının farklı dönemlerde farklı Türkiye çerçeveleri inşa etmesini de beraberinde getirdiği görülmektedir.

3. Haberde Çerçeveleme

Çerçeveleme, algılanan gerçekliğin bazı yönlerini seçme ve belirginleştirmeyi ifade eder. Tercihli bir seçme ve vurgulama işlemi olan çerçeveleme, ele alınan konunun problemini tanımlar, nedensel yorumlama yapar, ahlaki önermede bulunur ve tedavi önerir. Örneğin ABD ve Sovyet Rusya mücadelesinin yoğun olduğu dönemlerde “soğuk savaş” çerçevesi ön plana çıkmıştır. ABD medyasında “soğuk savaş” olarak tanımlanan problemin nedeni olarak “komünist isyancılar” belirlendi. “Ateist saldırganlık” olarak ahlaki değerlendirmeler yapılırken “anti-komünizmin” desteklenmesi ise çözüm önerisi olarak ortaya koyuldu (Entman, 1993, s. 52-53).

Çerçeveler, büyük bir bilgi yığınının hızlı ve rutin olarak düzenlenmesine olanak tanır. Dünya olaylar ve ayrıntılarla doludur. Bu noktada çerçeveler, habere konu olan olayın ayrıntıları içerisinde neyin önemli olduğuna dair seçim, vurgu ve sunum ilkeleridir. Bu yüzden söylemi organize eden çerçeveler incelenirken şu soruların cevapları önemli hale gelir; Haberdeki çerçeveler nelerdir? Neden bu çerçeveler tercih edilmiştir? Medya çerçeveleri nasıl düzenliyor? (Gitlin, 1980, s. 6-7).

Medya, bir konunun bazı yönlerini seçip onları önemli hale getirmektedir. Bu bağlamda genel olarak çerçeveleme, bir haberde nelerin yazılıp nelerin dışarıda bırakılacağıyla ilgilidir. Habere konu olan olayın bazı yönlerini ön plana çıkarmak, bazılarını geri plana atmak veya hiç yer vermemektir. Çerçeveleme, haberin konusunun hangi bağlamda tartışılacağını belirler (Yüksel ve Gürçan, 2005, s. 98-99). Haberde kullanılan sözcükler, cümleler ve sunum biçimleri haberin çerçevesini ifade eder. Çerçeveler, gazetecilerin haber satırlarına yerleştirdikleri yorumlayıcı yapılarıdır. Bir olayın sunum biçimini ifade eden haber çerçeveleri, izlerkitlenin düşüncesini belirli bir yönde sabitler (Tokgöz, 2019, s. 215-216).

Çerçeveler, haber söyleminin 4 yapısal boyutunu temsil eder. Bunlar; sözdizimsel yapı, senaryo yapısı, tematik yapı ve retorik yapıdır. Sözdizimsel yapı, kelimelerin veya

deyimlerin cümleler halinde düzenlenerek sabit kalıplarını ifade eder. 5N1K sorularının cevaplarıyla birlikte giriş, gelişme ve sonuç şeklinde dramatize etme, senaryo yapısını ifade ederken tematik yapı ise özet ve ana gövdeden oluşur. Başlık, giriş ve sonuç özet içerisindedir. Ana gövde ise ayrıntıların, arka plan bilgilerinin sunulduğu yerdir. Tematik yapı temel savlara destek yönünde hipotez testlerini içerir. Hipotezlere destek işlevi görür. Retorik yapılar üslup seçimlerini tanımlar. Haberin en önemli retorik iddiası tarafsız olmasıdır. Gerçeğin aynası olduğunun iddiası, haberin otoritesini kurmaya yardımcı olurken aynı zamanda okuyucunun haber çerçevelerini daha kolay kabul etmesine yardımcı olur (Pan ve Kosicki, 1993, s. 59-62).

Vreese'ye (2005, s. 53) göre çerçeveler politik konuların, gazetecilik ilkelerinin, toplumsal mücadelenin parçasıdır ve sorunları tanımlar. Çerçeveleme süreci farklı aktörler arasındaki ilişkiye bağlıdır. Haber konuları farklı çerçeveleme stratejilerine açıktır. Siyasi seçkinler, toplumsal hareketler, çeşitli çıkar odakları ve örgütsel ilişkiler çerçeveleme sürecini etkiler. Çeşitli etkileşimlerin sonucu olarak ortaya çıkan haber çerçevelerini ortaya çıkarmak önemlidir çünkü medyanın hangi konulara eğildiğinin yanı sıra konulara nasıl bir bağlamda yer verdiği keşfedilmiş olur. Ayrıca çerçeveleri ortaya koymak farklı çıkar grupları arasındaki ilişkiyi daha iyi anlamak açısından da önemlidir (de Vreese, 2014, s. 139).

Çerçeveleri, haberi hem sunmak ve hem de anlamaya yarayan şemalar olarak anlamak gerekir (Scheufele, 1999, s.106). Çerçevelemeye yönelik çalışmalar iki gruba ayrılabilir. Bunlar; bağımlı değişken olarak ve bağımsız değişken olarak çerçeveleme çalışmalarıdır. Bağımlı değişken olarak çerçeveleme çalışmaları çerçevelerin üretim süreçlerine odaklanır. Bağımsız değişken olarak çerçeveleme çalışmaları ise çerçevelerin hedef kitle üzerindeki etkilerine odaklanır (Tewksbury ve Scheufele, 2009, s. 22). Bu bağlamda çerçeveleme, habere konu olan olayın nasıl karakterize edildiğiyle ve bunun izleyicilerde nasıl bir etki uyandırdığıyla alakalıdır (Scheufele ve Tewksbury, 2007, s. 11).

Çerçeveler dünyayı anlamlandırmak için varsayımlar ve kurallar öneren örtük veya belirgin yapılarıdır. Çerçeveleme, anlamın nasıl yapılandırıldığıyla ilgilidir (Reese, 2001, s. 11). Çerçeveler bağımsız varlıklar olarak ortaya çıkmaz. Çerçeveleme tercihlerinde sosyal anlam deposundan yararlanır. Haber çalışma rutinlerini ve değerlerini anlamamıza yardımcı olan çerçeveler, çeşitli çıkar odaklarının müzakeresi sonucunda şekillenir (Reese, 2010, s. 18).

Egemen güç için çerçeve tercihlerini önemli hale getiren nokta anlama istenilen yönde derinlik kazandırılabilmesidir. Bunun ifade ettiği şey izlerkitlenin algılarının belirlenebilir olmasıdır. Kitlelerin dış dünyayı istenilen yönde algılaması amacıyla güç odakları bu sürece etki eder ve çerçevelerin içeriğini belirler (Özer, 2020, s. 213).

Alternatif söylemlerin marjinal anlamlar kazandığı bir kamuoyu oluşturmak amacıyla kullanılan çerçeveler, anlamı inşa eder. Bir anlamlandırma pratiği olan çerçeveler sayesinde aynı olaylara farklı anlamlar yüklenebilir. Fakat genellikle çerçeveler, egemen söylem etrafında şekillendirilir ve böylece hegemonik söylem her defasında yeniden dolaşıma sokulmuş olur. Bu süreç sonucunda alternatif söylemin etki alanı zayıflatılmış olur (Durur, 2011, s. 23).

4. Literatür Taraması

Araştırma öncesi haber çerçeveleri üzerine yapılan literatür taraması kapsamında bir kısım çalışmaların çerçevelerin ne ifade ettiğine ve nasıl bilimsel araştırmalara uygulanabileceklerine odaklanan kuramsal incelemelerden oluştuğu, diğer çalışmaların ise ana amaç olarak haber metinlerindeki çerçevelerin deşifresine odaklandığı görülmüştür.

Bu çalışmanın literatür taraması kapsamında incelenen Robert M. Entman'ın (1993) *Framing: Towards Clarification of a Fractured Paradigm* başlıklı makalesi, Todd Gitlin'in (1980) *The Whole World Is Watching* isimli kitabı, Erkan Yüksel ve Halil İbrahim Gürcan'ın birlikte yazdığı (2005) *Haber Toplama ve Yazma* adlı kitabı, Oya Tokgöz'ün (2019) *Temel Gazetecilik* kitabı, Zhongdang Pan ve Gerald m. Kosıckı'nın (1993) birlikte hazırladığı *Framing Analysis: An Approach to News Discourse* isimli yayını, Claes H. de Vreese'nin 2005 ve 2014 yılında yayınlanan *News framing: Theory and typology ve Mediatization of News: The Role of Journalistic Framing* başlıklı incelemeleri, Dietram A. Scheufele'nin (1999) *Framing As a Theory of Media Effects* ve Dietram A. Scheufele'nin David Tewksbury ile birlikte yayınladığı (2007) *Framing, Agenda Setting, and Priming: The Evolution of Three Media Effects Models* ve (2009) *News Framing Theory And Research* başlıklı araştırmaları, Stephen D. Reese'in (2001) *Framing public life A bridging model for media research* isimli makalesi ile (2010) *Finding Frames in a Web of Culture: The Case of the War on Terror* başlıklı yayını, Ömer Özer'in (2020) *Haber Söylem İdeoloji & Eleştirel Haber Çözömlenmeleri* isimli kitabı, Elif Küçük Durur'un (2011) *İnşacı Yaklaşım İçinde Çerçeveleme Kuramı ve Haberin Çerçevenişi* isimli çalışması bu araştırma için faydalanılan başlıca eserlerdir.

Son yıllarda Türkiye'de yayınlanan (2021) *Yabancı Ülkelerin Ürettikleri Covid-19 Aşısı Bağlamında Türkiye'ye Yönelik Yaptıkları Propaganda ve Algı Yönetimi Faaliyetleri*, (2021) *Uluslararası Medyada Sincan/Doğu Türkistan Haberlerinin Çerçevenmesi*, (2021) *The New York Times'in Soykırım Yasağı Normunun Oluşum Sürecindeki Haberleri Üzerine Çerçeveleme Analizi*, (2021) *Gerçekliğin Yeniden İnşası: Arap-İsrail Normalleşmesinin Orta Doğu Basınında Çerçevenmesi* (2022) *Çerçeveleme Kuramı Perspektifinden Uluslararası Basının Türk Ekonomisine Yaklaşımı: Al Jazeera ve BBC Örneği*, (2023) *Framing Perception: British Press Coverage of the 1896 Ottoman Bank Raid*, (2023) *Gündem Belirleme Ve Çerçeveleme Teorileri Bağlamında Tass ve Ukrinform Haber Ajanslarının Rusya-Ukrayna Savaş Sunumlarının İncelenmesi* başlıklı makaleler, yabancı basına yönelik çerçeve analizi yapan güncel bilimsel çalışmalardır.

Stephen L. Vaughn'un editörlüğünü yaptığı *Encyclopedia of American Journalism* adlı ansiklopedi, Anthony R. Fellow'un (2010) *American Media History* isimli kitabı ve Hakan Temiztürk'ün (2019) *Kolonyal Dönemden Trump Çağına Amerika'da Gazetecilik* adlı eseri, Amerikan basın tarihi hakkında bu çalışmanın referans kaynaklarını oluşturmuştur.

Tarihsel süreç içerisinde Türkiye'nin Amerikan basınında nasıl bir bağlamda yer aldığını anlamak için (2022) *Amerikan Basınında Türk Millî Mücadelesi: 19 Mayıs 1919 – 23 Nisan 1920*, (2014) *Amerikan Basınında Lozan Konferansı ve Ermeni Sorunu*, (2023) *Türkiye'de Cumhuriyet'in İlanını ABD Basını Nasıl Gördü?*, (2021) *Amerikan Basını ve Türkiye'de Görev Yapan Amerikalı Diplomatların Gözüyle "Yeni Türkiye"nin Oluşumunda Atatürk'ün Rolü*, (2015) *Türk ve Dünya Basınında Kore Savaşı Ve Türkiye*, (2021) *Türkiye'de Gerçekleşen Askeri Müdahalelerin İngiliz ve Amerikan Basınına Yansımaları* başlıklı makalelerden faydalanılmıştır.

5. Amaç, Kapsam ve Yöntem

Türkiye'de gerçekleştirilen 2023 Cumhurbaşkanlığı Seçimi hakkında ABD'nin internet medyasında yayınlanan haberler üzerine çerçeveleme analizi yapmak bu bilimsel çalışmanın temel amacıdır ve çalışma kapsamında şu araştırma sorularına yanıt aranmıştır;

1. Haber kuruluşlarında öne çıkarılan çerçeveler nelerdir?
2. Bu çerçevelerin problemi, nedensel açıklaması, ahlaki değerlendirmesi, öneri veya beklentileri nelerdir?

3. Çerçeveslerle bağlantılı haber kaynaklarının, fotoğrafların, bahsedilme sıklıklarının, doğrudan alıntılarının, tanımlamalarının, anahtar kavramların nicel dağılımı nasıldır ve ne ifade etmektedir?
4. ABD devlet politikaları ile çerçevelerin problemi, nedensel açıklaması, ahlaki değerlendirmesi, öneri veya beklentileri arasında nasıl bir ilişki vardır?
5. Amerikan kamuoyunda dolaşıma sokulan enformasyonda denge unsuruna dikkat edilmiş midir?
6. Seçime gidilirken Türkiye'deki iktidarın temsili nasıldır ve bu temsil ne anlam ifade etmektedir?

Cumhurbaşkanlığı Seçimi hakkında ABD internet medyasında yayınlanan haberler, çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Smilarweb.com'un 2023 Nisan ayı verilerine göre en çok ziyaret edilen üç haber kuruluşu olan The New York Times, CNN ve Fox News'in web adreslerinde 2023 Mayıs ayında yayınlanan seçim konulu haberler, bu incelemede örneklem olarak belirlenmiştir.

Bu çalışmada, içerik analizinin alternatif bir tekniği olan çerçeveleme çözümlemesi yöntem olarak tercih edilmiştir. Haber çerçevelerinin oluşturulmasında ise çerçevelerin eldeki materyallerden üretildiği tümevarım yaklaşımı esas alınmıştır.

Araştırmanın en önemli sınırlılığı, ABD'de yayın yapan binlerce haber sitesinin içerisinden en çok ziyaret edilen üç web adresinin analize dahil edilmesidir. Bu araştırmanın sonuçların büyük bir evrene genellenebilirliğini ortadan kaldırmaktadır.

2023 seçimlerinin ABD medyası aracılığıyla kamuoyuna nasıl servis edildiğini inceleyen bir çalışma olmaması, konusunun güncel olması, ABD basınına yönelik Türkçe kaynakların kısıtlılığı bu bilimsel araştırmanın önemini açıklar.

6. Bulgular ve Yorumlar

Amerikan basınının 2023 Nisan ayında en çok ziyaret edilen üç haber sitesi içerisinde 2023 Cumhurbaşkanlığı Seçimlerine en çok ilgi gösteren kuruluş, The New York Times (NYT) olurken Fox News ise en az ilgi gösteren olmuştur. Konuyla alakalı Mayıs ayı içerisinde NYT'de 27 haber paylaşılmıştır. CNN, 20 haber paylaşırken Fox News ise 7 haber paylaşımı yapmıştır. Toplam 54 haber paylaşımı yapılmıştır. Haberlerin %50'sini NYT, %37,04'ünü CNN, %12,96'sını ise Fox News yayınlamıştır.

Tablo 2. Haber Sayıları

	n	Yüzde
NYT	27	50,00%
CNN	20	37,04%
Fox News	7	12,96%

Mayıs ayının başından Cumhurbaşkanlığı birinci tur seçiminin olduğu güne kadar geçen 13 günlük sürede toplam 13 haber paylaşılmış ve günlük haber ortalaması 1 olmuştur. Seçimin yapıldığı 14 Mayıs'tan 16 Mayıs'a kadar olan 3 günlük sürede de 13 haber paylaşımı yapılmıştır. Bu 3 gün, 4,33 günlük haber paylaşım ortalamasıyla haber kuruluşlarının seçimlere en fazla ilgi gösterdikleri günler olmuştur. 17 Mayıs ve 27 Mayıs arası günlük 1.45 ortalama ile 16 haber paylaşılmıştır. İkinci turun yapıldığı 28 Mayıs'tan 31 Mayıs'a kadar geçen 3 günlük süreçte ise toplam 12 haber paylaşılmıştır. Bu tarih aralığında günlük ortalama haber sayısı 3'tür ve günlük haber ortalamasının ikinci en yüksek olduğu dönemdir.

Tablo 3. Haber Tarihlerinin Dağılımı

	NYT	CNN	Fox News	Toplam	Yüzde	Günlük Ortalama Haber Sayısı	Yüzde
01.05.2023 13.05.2023	5	5	3	13	24,07 %	1	10,22%
14.05.2023 16.05.2023	7	5	1	13	24,07 %	4,33	44,27%
17.05.2023 27.05.2023	8	6	2	16	29,63 %	1,45	14,83%
28.05.2023 31.05.2023	7	4	1	12	22,22 %	3	30,67%

Haber çerçevelerinin kimler tarafından oluşturulduğu sorusuna önemli bir yanıt olan mahreçler incelendiğinde, uluslararası ajansların etkisinin yok denecek kadar az olduğu ve içeriğin %96,30 oranında haber kuruluşlarının muhabir/yazar kadrosu tarafından üretildiği görülmektedir.

Tablo 4. Haberlerin Kaynağı

	n	Yüzde
Muhabir/Yazar	52	96,30%
Yabancı Ajans	1	1,85%
Bilinmeyen	1	1,85%

Haber başlıklarının türü incelendiğinde The New York Times'ın 24 yorumlayıcı, 3 bilgilendirici, CNN'nin 11 yorumlayıcı, 9 bilgilendirici, Fox News'in ise 3 yorumlayıcı, 4 bilgilendirici başlık türü kullandığı görülmektedir. Toplam %70,37 yorumlayıcı başlık kullanılırken %29,63 bilgilendirici başlık kullanılmıştır.

Tablo 5. Ana Başlıklarının Türü¹

	NYT	CNN	Fox News	n	Yüzde
Yorumlayıcı	24	11	3	38	70,37%
Bilgilendirici	3	9	4	16	29,63%

Toplam 54 haber incelenmiş ve 195 görsel kullanıldığı tespit edilmiştir. 195 görselin 79'u, içeriği yalnızca siyasi liderler olan fotoğraflardır. Bu 79 fotoğraf içerisinde en fazla Recep Tayyip Erdoğan'a yer verilmiştir. Toplam 57 adet Erdoğan fotoğrafı kullanılmıştır. Kılıçdaroğlu'nun yer aldığı fotoğrafların toplam sayısı ise 14'tür. 79 fotoğraf içerisindeki oransal dağılıma göre Erdoğan fotoğrafların %72,15'inde yer alırken Kemal Kılıçdaroğlu ise %17,72'sinde yer almıştır. Sinan Oğan'ın 6, Muharrem İnce ise 2 fotoğrafı kullanılmıştır. Yine içeriği yalnızca siyasi liderler olan fotoğrafların oransal dağılıma göre Sinan Oğan fotoğraflarının kullanım oranı %7,59, Muharrem İnce fotoğraflarının kullanım oranı ise %2,53'dir. Toplam 195 görsel içerisindeki oransal ağırlıkları ise şöyledir; Erdoğan görselleri %29,23, Kılıçdaroğlu görselleri %7,18, Oğan görselleri %3,08, İnce görselleri %1,3'dür.

¹ Başlık türlerinin kategorik dağılımında nesnel anlatım ve öznel anlatıma odaklanılmıştır. Nesnel anlatımlar bilgilendirici, öznel anlatımlar ise yorumlayıcı olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 6. Liderlerin Fotoğraflarının Kullanımı

	n	İçeriği Yalnızca Lider Fotoğrafi Olan Görsellerin Ortalaması	Haberlerde Kullanılan Toplam 195 Görsel İçindeki Ortalaması
Recep Tayyip Erdoğan	57	72,15%	29,23%
Kemal Kılıçdaroğlu	14	17,72%	7,18%
Sinan Oğan	6	7,59%	3,08%
Muharrem İnce	2	2,53%	1,03%
Diğer Görseller	116	-	59,49%

Haber metinlerinde ismine en çok yer verilen Erdoğan olmuştur. %72,59 oranıyla 882 kez Erdoğan ismine yer verilmiştir. %18,77 oranıyla 228 kez Kılıçdaroğlu ismi kullanılırken %6,75 oranıyla 82 kez Sinan Oğan ismine yer verilmiştir. Muharrem İnce'nin ise %1,89 oranıyla 23 kez ismine yer verilmiştir.

Tablo 7. Liderlerin İsimlerinin Kullanımı

	n	Yüzde
Recep Tayyip Erdoğan	882	72,59%
Kemal Kılıçdaroğlu	228	18,77%
Sinan Oğan	82	6,75%
Muharrem İnce	23	1,89%

Liderlerin açıklamalarından yapılan doğrudan alıntı oranları şöyledir; %53,16 oranla 126 kez Erdoğan'dan, %27,85 oranla 66 kez Kılıçdaroğlu'ndan, %16,88 oranla 40 kez Sinan Oğan'dan, %2,11 oranında ise 5 kez Muharrem İnce'den doğrudan alıntı yapılmıştır.

Tablo 8. Doğrudan Alıntı Sayısı

	n	Yüzde
Recep Tayyip Erdoğan	126	53,16%
Kemal Kılıçdaroğlu	66	27,85%
Sinan Ogan	40	16,88%
Muharrem İnce	5	2,11%

Liderlerle ilgili olarak resmi unvanları dışında çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Bu tanımlamalar, liderlerin kamuoyuna nasıl takdim edildiğini ve çerçeveler içerisinde nasıl konumlandığı hakkında ipucu vermektedir. Haber metinlerinde, meslek etik ilkelerini de yer yer aşarak ardalan bilgisi verilmeden, negatif tanımlamalar yapıldığı gibi pozitif anlamlar içeren tanımlamalar da yapılmıştır.

Tablo 9. Unvanları Dışında Siyasi Liderlere Yönelik Haber Metinlerinde Yer Alan Tanımlamalar

Recep Tayyip Erdoğan	NYT	İslamcı Demokrat / İslamcı Siyasetçi / Dindar Bir Müslüman / Otokratik Lider / Öngörülemez ve Otoriter / Rekabetçi Otoriter Liderler / Ateşli Bir Popülist / Dinamik Bir Figür / Yetenekli Bir Siyasetçi / Müthiş Bir Hatip / Türk Siyasetinde Baskın Figür / Müthiş Bir Siyasi Güç
	CNN	Diktatör Lider / Bölgesel Diktatör / Popülist Otokrat
	Fox News	Popülist Siyasal İslamcı / Diktatör / Otoriter / Dindar Bir Müslüman / Muhafazakâr
Kemal Kılıçdaroğlu	NYT	Emekli Bir Devlet Memuru / Renksiz ve Beceriksiz Bir Siyasetçi / Alevi
	CNN	Sakin / Yumuşak Başlı / Seviyeli / Uzlaşmacı / Alevi
	Fox News	Yumuşak Dilli / Memur / Merkez-Sol Muhalefet Lideri / Türk Gandhi

Sinan Oğan	NYT	Aşırı Sağcı Bir Milliyetçi / Kafkasya Uzmanı
	CNN	Aşırı Sağ / Aşırı Milliyetçi
	Fox News	
Muharrem İnce	NYT	
	CNN	Küçük Aday / Merkezci
	Fox News	

2023 Mayıs ayı içerisinde yayınlanan 54 haberde, 5 ortak çerçeve tespit edilmiştir. Bunlar; ekonomi, uluslararası ilişkiler, deprem, demokrasi ve ideolojik eğilimlerdir. Ekonomi çerçevesi kapsamında, enflasyon nedeniyle seçmenin alım gücünün düşmesi ve olası seçime etkileri tartışılırken Türkiye'nin Rusya'yla yakınlaşması, Finlandiya ve İsveç'in NATO üyelikleri, Türkiye'nin Suriye'deki politikaları ise uluslararası ilişkiler çerçevesi kapsamında tartışılmıştır. Evsiz kalan ve yakınlarını kaybeden binlerce insanın seçim sonuçlarını doğrudan etkileyebileceğine, deprem çerçevesi kapsamında yer verilmiştir. Muhalefetin Türkiye'deki demokratik dönüşümü yapacağına dair açıklamalar vurgulanarak Türkiye'deki demokrasi tartışmaları sıklıkla gündeme getirilmiş ve çeşitli ideolojik eğilimlerin seçim sonuçlarına olası etkileri tartışılmıştır.

Tablo 10. Haber Metinlerinde Kullanılan Ortak Çerçeveler

Çerçeveler	Problem	Nedensel Açıklama	Ahlaki Değerlendirme	Öneriler veya Beklentiler
Ekonomi	Enflasyon	Uygulanan ekonomik politikalar	Seçmenin alım gücünün düşmesi nedeniyle bu seçimlerin Erdoğan'ın en zor sınavı olduğu	Ortodoks ekonomik politikalara geri dönüş / İktidarın Değişimi
Uluslararası İlişkiler	Türkiye'nin dış politikası ve askeri operasyonları	Türkiye/Erdoğan ve Rusya/Putin yakınlaşması ve Rusya'ya yaptırımların uygulanmaması Finlandiya ve İsveç'in NATO'ya üyeliklerine Türkiye'nin engeli Türkiye'nin Suriye politikalarının ABD'nin askeri ve siyasi politikalarına zarar vermesi	Türkiye'nin Batı değerlerinden kopuşu	Türkiye'nin ABD ve NATO çıkarları doğrultusunda hareket etmesi/ İktidarın Değişimi
Deprem	Mağduriyet	Binlerce kişinin yakınının ölümü ve evsiz kalması	Mağdur olan insanların oylarıyla sandıkta tepki vereceği	İktidar aleyhine seçim sonuçlarına etki
Demokrasi	Anti-demokrasi	Otoriter yönetim anlayışı	Muhalefetin, devlet gücü karşısında adil olmayan bir yarışta olması	Muhalefetin seçimleri kazanıp demokratik dönüşümü sağlaması
İdeolojik Eğilimler	Yanlış bilinç	Erdoğan ve dindar seçmenlerin ilişkisi Yükselen Milliyetçilik Kurucu devlet ideolojisi	Erdoğan'ın dindar seçmenlerin temel hak ve özgürlüklerini kazanmasındaki rolünün seçmen için çok önemli olduğu Sert adam söyleminin milliyetçi eğilimde karşılık bulduğu Kılıçdaroğlu'nun ise kurucu devlet ideolojisini temsil ettiği	Bu seçimde ideolojiler kadar Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik sorunlar, yaşanan deprem felaketi ve dünyayla olan ilişkilerin de seçim sonuçlarına etki edeceği

Entman'ın da (1993) belirttiği üzere anahtar kelimeler, basmakalıp ifadeler ve görüntüler, pekiştirici tematik cümleler çerçevelerin temellerini oluşturur. Haber çerçevelerini inşa ederken kullanılan anahtar kavramların kullanım sıklığına baktığımızda Amerika, Birleşik Devletler, Joe Biden ve NATO kavramlarının en çok tercih edilen kelimeler olduğu görülmektedir. Bu kelimeler 195 kez tekrar etmektedir. Diğer anahtar kavramlara toplam oranları %17,44'dür. En çok kullanılan diğer anahtar kavramlar ise ekonomi, kriz, enflasyondur. %16,01 oranla 179 kez kullanılmışlardır. Rusya, Vladimir Putin kelimeleri ise metinlerde 156 kez tekrar etmiştir. Bu %13,95 oranına denk gelmektedir. %12,70 oranıyla 142 kez Kürt, terör, PKK kavramları haber metinlerinde yer almıştır. Seçimin önemli bir gündemini temsil eden deprem, felaket kavramları ise 117 kez %10,47 oranında kullanılmıştır. %7,51 oranıyla 84 kez özgürlük, demokrasi kavramları, %7,25 oranıyla 81 kez İslam, muhafazakârlık kavramları, %5,90 oranıyla 66 kez milliyetçi, milliyetçilik kavramları, %5,01 oranıyla 56 kez laik, Atatürk kavramları, %3,76 oranıyla 42 kez Avrupa, Avrupa Birliği kavramları tekrar etmişlerdir.

Tablo 11. Haber Çerçeveleriyle İlişkili Anahtar Kavramların Kullanımı

	n	Yüzde
Amerika/Birleşik Devletler/Joe Biden/NATO	195	17,44%
Ekonomi/Kriz/Enflasyon	179	16,01%
Rusya/Vladimir Putin	156	13,95%
Kürt/Terör/PKK	142	12,70%
Deprem/Felaket	117	10,47%
Özgürlük/Demokrasi	84	7,51%
İslam/Muhafazakârlık	81	7,25%
Milliyetçi/Milliyetçilik	66	5,90%
Laik/Atatürk	56	5,01%
Avrupa/Avrupa Birliği	42	3,76%

Çerçevelerle ilişkili anahtar kavramların haberlerin ana başlıklarında ve spotlarında kullanımına bakıldığında ekonomi, kriz, enflasyonun ön plana çıkarıldığı görülmektedir. %27,45 oranıyla 14 kez kullanılmışlardır. Amerika, Birleşik Devletler, Joe Biden, NATO kavramları %21,57 oranıyla 11 kez tercih edilmiştir. Deprem, felaket kavramları %17,65 oranıyla 9 kez tekrar ederken Rusya, Vladimir Putin kavramları %15,69 oranıyla 8 kez tekrar etmiştir. %5,88 oranıyla 3 kez İslam, muhafazakârlık kavramları kullanılmıştır. Yine aynı oranda milliyetçi, milliyetçilik kavramları tercih edilmiştir. %3,92 oranıyla 2 kez ana başlıklarda ve spotlarda Kürt, terör, PKK kavramları kullanılırken Avrupa, Avrupa Birliği kavramları %1,96 oranıyla 1 kez kullanılmıştır. Özgürlük, demokrasi, laik ve Atatürk kavramları ana başlıklarda ve spotlarda kullanılmamıştır.

Tablo 12. Anahtar Kavramların Ana Başlıklar ile Spotlarda Kullanımı

	n	Yüzde
Ekonomi/Kriz/Enflasyon	14	27,45%
Amerika/Birleşik Devletler/Joe Biden/NATO	11	21,57%
Deprem/Afet	9	17,65%
Rusya/Vladimir Putin	8	15,69%
İslam/Muhafazakârlık	3	5,88%
Milliyetçi/Milliyetçilik	3	5,88%
Kürt/Terör/PKK	2	3,92%
Avrupa/Avrupa Birliği	1	1,96%
Özgürlük/Demokrasi	0	0%
Laik/Atatürk	0	0%

Toplam 195 görselin 24 tanesi ideolojik eğilimlere, 16 tanesi ise uluslararası ilişkilere atıfta bulunmaktadır. Deprem çerçevesi 15 kez görsellerde kendisine yer bulurken 13 adet fotoğraf demokrasi çerçevesiyle ilişkilidir. Ekonomi çerçevesi ise 8 kez görsellerde gündeme getirilmiştir. %31,58 oranında ideolojik eğilimler, %21,05 oranında uluslararası ilişkiler, %19,74 oranında deprem, %17,11 oranında demokrasi ve %10,53 oranında ise ekonomi çerçevesiyle ilişkili görseller kullanılmıştır.

Tablo 13. Haber Çerçeveleriyle İlişkili Görsellerin Kullanımı²

	n	Yüzde
İdeolojik Eğilimler	24	31,58%
Uluslararası İlişkiler	16	21,05%
Deprem	15	19,74%
Demokrasi	13	17,11%
Ekonomi	8	10,53%

Sonuç ve Tartışma

Cumhurbaşkanlığı seçimlerine en çok ilgi gösteren kuruluş The New York Times olurken Fox News ise en az ilgi gösteren olmuştur. Günlük 4,33 oranında bir ortalamayla 13 haberin paylaşıldığı 14 Mayıs'tan 16 Mayıs'a 3 günlük süre, haber kuruluşlarının seçimlere en fazla ilgi gösterdikleri günler olmuştur.

Amerikan basının en çok ziyaret edilen üç haber sitesinde (The New York Times, CNN, Fox News) yayınlanan toplam 54 haberde lider fotoğraflarının kullanımı, liderlerin isimlerinden bahsedilme sıklığı ve alıntı cümle sayısı birlikte düşünüldüğünde Recep Tayyip Erdoğan'ın, haber çerçevelerinin ilgili ana karakteri olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle çerçeveler, haberlere yansıyan Erdoğan'ın eylem ve söyleminden bağımsız değildir. Yayınlanan haberlerin %96,30'nu üreten muhabir/yazar kadrosu, bu yolla izlerkitlenin kodaçımı yaparken Erdoğan odaklı okuma yapmasına zemin hazırlar.

Haber metinlerinde, meslek etik ilkelerini de yer yer aşarak diktatör, popülist otokrat gibi negatif tanımlamalar yapıldığı gibi yumuşak başlı, yumuşak sözlü gibi pozitif anlamlar içeren tanımlamalar da yapılmıştır. Negatif tanımlamaların daha çok Erdoğan'a yönelik pozitif tanımlamaların ise Kılıçdaroğlu'na yönelik olduğu görülmüştür. Yani ABD basınında Erdoğan, ana karakterlerin alışıl gelmiş inşasından farklı olarak negatif olarak temsil edilmiştir.

Haberin en önemli niteliklerinden biri nesnelliktir. Haberde denge unsuru ise nesnellüğün söyleme aktarılabilmesi için mutlaka uyulması gereken kurallardan biri olmasına rağmen bu araştırma kapsamında tespit edilen çerçeveler, çerçevelerin problemleri, nedensel açıklamaları, ahlaki değerlendirmeleri, öneri veya beklentileri incelendiğinde söylemin Amerikan devlet politikalarıyla eş güdümlü olduğu ve haberde denge unsurunun genellikle göz ardı edildiği görülmektedir. Bu durum açıkça göstermektedir ki ABD'deki egemen söylem, haber metinlerinin çerçevelerini ve içeriğini etkilemektedir. Amerikan basını çerçevelerle ilişkili anahtar kavramların kullanımında en çok uluslararası ilişkiler çerçevesiyle ilişkili olanları tercih etmiştir. Amerika, Birleşik Devletler, Joe Biden, NATO, Rusya, Vladimir Putin, Kürt, terör, PKK, Avrupa, Avrupa Birliği kavramları doğrudan ve dolaylı olarak uluslararası ilişkiler çerçevesiyle ilişkili anahtar kavramlardır. Bu kavramlar haber metinlerinde 535 kez kullanılmıştır. Türkiye'nin iç sorunlarıyla ilişkili ekonomi, kriz, enflasyon, deprem, felaket, özgürlük, demokrasi

² Görsellerin kategorik dağılımında fotoğraf altı yazılarından faydalanılmış.

kavramları ise 380 kez tekrar ederek uluslararası ilişkiler çerçevesiyle ilişkili anahtar kavramlardan sonra en fazla yer verilenler olmuştur.

İncelenen haber metinleri içerisinde ekonomi, uluslararası ilişkiler, deprem, demokrasi ve ideolojik eğilimler başlıklarında 5 ortak çerçeve tespit edilmiştir. Haberlerde enflasyon ekonomi çerçevesinin, Türkiye'nin dış politikası ve askeri operasyonları uluslararası ilişkiler çerçevesinin, mağduriyet deprem çerçevesinin, anti-demokrasi demokrasi çerçevesinin, yanlış bilinç ise ideolojik eğilimler çerçevesinin problemleri olarak belirlenmiştir. Ekonomik politikalar, Türkiye ve Rusya yaklaşması, Finlandiya ve İsveç'in NATO üyelikleri, Türkiye'nin Suriye politikaları, otoriterlik ve ideolojiler, çerçevelerin problemlerinin nedensel açıklamaları olarak sunulmuştur. Seçmenin alım gücü, Türkiye'nin Batı değerlerinden kopuşu, deprem mağduru insanlar, adil olmayan seçim yarışı kavramı ve liderlerle seçmen arasındaki ideolojik bağlar, çerçevelerin ahlaki değerlendirmelerini oluştururken sonuç olarak çerçeveler kapsamında en önemli beklenti veya önerileri ise politikaların ya da iktidarın değişimi olarak tespit edilmiştir.

Tespit edilen ekonomi, uluslararası ilişkiler, deprem, demokrasi çerçevelerinin Erdoğan iktidarıyla Türkiye'nin içerde ve dışarda yaşadığı sorunlarla ilişkili olduğu açıktır. Bu çerçevelerin içeriğini oluşturan problemler, nedensel açıklamalar, ahlaki değerlendirmeler, öneriler ve beklentiler incelendiğinde ise negatif politikalar veya gelişmelerin sebebi olan bir yönetim temsili vardır. Sonuç olarak haberlerde kullanılan çerçeveler, izlerkitlenin yanlış politikalar uygulayan bir iktidar ve savrulan bir Türkiye algısını güçlendirme eğilimindedir.

Cumhurbaşkanlığı seçimi sürecinde Amerika'da kamuoyuna aktarılan enformasyonun içeriğini ortaya çıkarmak ve anlamak açısından önemli olan bu çalışma, Amerikan basınının güncel Türk siyaseti karşısında durduğu noktayı tespit etmeye katkı sağlayacaktır. Bu bilimsel araştırmanın sonucunda gelecekte yapılması planlanan araştırmalar için iki temel öneri getirilebilir. Bunlardan birincisi; Amerikan basınının Türk siyasetini farklı dönemlerde hangi bağlamlarda çerçevelendiğini ve değişimler söz konusuysa bu değişimlere neden olan kırılmaları tespit eden bütüncül çalışmaların olmadığı görülmektedir. Araştırmalar bu çalışmada da olduğu gibi tarihin bir noktasına odaklanmaktadır. Bu nedenle konuyu tarihsel diyalektik süreç içerisinde ele alan çalışmalara ihtiyaç duyulduğu açıktır. İkinci olarak ise Amerikan basınında dolaşıma sokulan seçim konulu haberlerin kaynağı olarak Türkiye merkezli hiçbir haber kuruluşunun yer almadığı görülmektedir. Habercilik sektörüyle birlikte Türkiye'deki uluslararası haberciliğin mevcut durumu, sorunları ve çözüm önerilerinin tartışıldığı bilimsel araştırmalara ve projelere de yoğunlaşılması gerektiği düşünülmektedir.

Extended Abstract

News frames, which are essentially built on the written text and whose effect is also expanded with complementary elements such as news visuals, and which consequently serve the reader as a kind of guiding traffic signs, can be considered as the main skeleton on which the discourse rests or the discourse as a whole. In addition to being patterns of meaning that determine the context in which the news subject will be conveyed to the target audience, frames enable the reproduction of material reality in favor of the dominant one by feeding on principal social conventions.

News is the output of material reality reconstructed and circulated on the basis of certain predetermined techniques, principles and frames. News frames, which are determined by various factors such as dominant ideology, political economy and personal beliefs, also play an important role in news production, which means the reconstruction and presentation of reality. Just as a photograph or a video frame conveys a certain part of

the external reality from the angle and scale the artist wants us to see, news frames present some aspects of the event from a certain perspective. News frames, which we can accept as patterns of meaning, reproduce material reality in favor of the dominant one.

The main purpose of this scientific study is to conduct a framing analysis on the news published in the US online media about the 2023 Presidential Election held in Turkey and within the scope of the study, answers to the following research questions were sought; What are the frames emphasised in news organisations? What are the problems, causal explanations, moral evaluations, suggestions or expectations of these frames? What is the quantitative distribution of news sources, photographs, frequency of mentions, direct quotations, definitions, key concepts associated with the frames and what do they mean? What is the relationship between US state policies and the frames' problem, causal explanation, moral judgement, recommendations or expectations? Has the information circulated to the American public paid attention to the element of balance? What is the representation of power in Turkey in the run-up to the elections and what does this representation mean?

The news published in the US online media about the Presidential Election constitutes the population of the study. According to Smilarweb.com's April 2023 data, the news on the election published in May 2023 on the web addresses of The New York Times, CNN and Fox News, which are the 3 most visited news organizations according to April 2023 data, were determined as the sample in this analysis.

In this study, framing analysis, an alternative technique of content analysis, was preferred as a method. The construction of news frames is based on the inductive approach in which frames are produced from the materials at hand.

The most important limitation of the study is the inclusion of the 3 most visited web addresses among thousands of news websites in the US. This eliminates the generalizability of the results to a large universe.

The lack of a study examining how the 2023 elections were served to the public through the US media, the topicality of the subject, and the limited Turkish resources on the US press explain the importance of this scientific research.

Within the scope of the literature review on news frames before the research, it was seen that some studies consisted of theoretical studies focusing on what frames mean and how they can be applied to scientific research, while other studies focused on deciphering the frames in news texts as the main purpose.

The New York Times was the organization that paid the most attention to the presidential elections, while Fox News paid the least attention. The 3-day period from May 14 to May 16, when 13 news items were shared with an average daily rate of 4.33, was the period when news organizations showed the most interest in the elections. An analysis of the localities reveals that 96.30% of the content was produced by the reporter/writer staff of news organizations. When the type of news headlines are analyzed, 70.37% used interpretative headlines, while 29.63% used informative headlines. In the news visuals, Recep Tayyip Erdoğan was featured the most among the leaders. A total of 57 Erdoğan photographs were used with a rate of 72.15%. Erdoğan's name was also the most frequently mentioned in the news texts. Erdoğan's name was mentioned 882 times with a rate of 72.59%. When we look at the rate of direct quotations from the leaders' statements, Erdoğan was quoted the most 126 times with a rate of 53.16%.

When the use of leader photographs, the frequency of mentioning the names of the leaders and the number of quoted sentences are considered together in 54 news articles

published on the 3 most visited news sites of the American press (The New York Times, CNN, Fox News), it is understood that Recep Tayyip Erdoğan is the main character of the news frames. Therefore, the frames are not independent from Erdoğan's actions and discourse reflected in the news. The reporter/writer staff, who produce 96.30% of the published news, thus prepares the ground for the audience to make Erdoğan-oriented reading while coding.

In the news texts, negative definitions such as strongman leader, populist autocrat and definitions with positive meanings such as soft-spoken, mild-mannered were used, sometimes exceeding the principles of professional ethics. It was observed that the negative descriptions were mostly directed towards Erdoğan and the positive descriptions were mostly directed towards Kılıçdaroğlu. In other words, Erdoğan was represented negatively in the US press, unlike the usual construction of main characters.

One of the most important qualities of news is objectivity. Although the element of balance in the news is one of the rules that must be followed in order to transfer objectivity to the discourse, when the frames, problems, causal explanations, moral evaluations, suggestions or expectations of the frames identified within the scope of this research are analyzed, it is seen that the discourse is coordinated with American state policies and the element of balance in the news is generally ignored. This clearly shows that the dominant discourse in the US influences the frames and content of news texts.

When we look at the related key concepts used more than 100 times in the news frames, it is seen that America, United States, Joe Biden, NATO are the most preferred words with a rate of 17.44% and 195 times. The other most frequently used key terms were economy, crisis, inflation. They were used 179 times with a rate of 16.01%. Russia, Vladimir Putin were repeated 156 times with a rate of 13.95%. The terms Kurdish, terror, PKK were used 142 times in news articles with a rate of 12,70%. The last category of the most frequently repeated words associated with news frames over 100% was earthquake, disaster. The concepts were used 117 times with a rate of 10.47%.

When we look at the key concepts used more than 10% in news spots and main headlines, the concepts economy, crisis, inflation were used 14 times with a rate of 27.45% and were the most frequently used concepts. The concepts America, United States, Joe Biden, NATO were preferred 11 times with a rate of 21.57%. The concepts earthquake, disaster were preferred 9 times with a rate of 17.65%, while the concepts Russia, Vladimir Putin were repeated 8 times with a rate of 15.69%.

In the distribution of images related to news frames, 24 images referring to ideological tendencies frame with a rate of 31.58%, 16 images referring to international relations frame with a rate of 21.05%, 15 images referring to earthquake frame with a rate of 19.74%, 13 images referring to democracy frame with a rate of 17.11% and 8 images referring to economy frame with a rate of 10.53%.

As a result of the research, 5 common frames were identified under the headings of economy, international relations, earthquake, democracy and ideological tendencies and inflation, Turkey's foreign policy and military operations, victimization, anti-democracy and false consciousness were presented as the problems of the news frames. While economic policies, rapprochement between Turkey and Russia, Finland and Sweden's NATO memberships, Turkey's Syria policies, authoritarianism and ideologies emerged as the causal explanations of the frame problems, the purchasing power of the voters, Turkey's break with Western values, earthquake victims, the concept of unfair election race and ideological ties between the leaders and the voters were identified as the moral

evaluations of the frames. The most important expectation or suggestion that came to the fore within the frames was the change of policies or the government.

It is clear that the economy, international relations, earthquake and democracy frames are related to the problems Turkey has been experiencing both internally and externally under Erdoğan's rule. When the problems, causal explanations, moral evaluations, suggestions and expectations that make up the content of these frames are analyzed, there is a representation of a government that is the cause of negative policies or developments. As a result, the frames used in the news tend to reinforce the audience's perception of a government implementing wrong policies and a drifting Turkey.

Kaynakça

- Akdoğan, İ., Uğuş, M. ve Yılmaz, M. M. (2021). Gerçekliğin yeniden inşası: Arap-İsrail normalleşmesinin Orta Doğu basınında çerçevenmesi. *Türkiye Ortadoğu Çalışmaları Dergisi*, 8(1), 75-118.
- ALLSides (2023). AllSides media bias chart, <https://www.allsides.com/media-bias>, Erişim Tarihi: 20.05.2023.
- Bilgiç, T. Ü. (2014). Amerikan basınında Lozan konferansı ve Ermeni sorunu. *Ermeni Araştırmaları*, (47), 123-156.
- Durak, G. (2015). Türk ve Dünya basınında Kore Savaşı ve Türkiye. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(36), 323-339.
- Durur, E. K. (2011). İnşacı yaklaşım içinde çerçeveleme kuramı ve haberin çerçevesi. *Atatürk İletişim Dergisi*, (2), 21-31.
- Entman, M. R. (1993). Framing: towards clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication*, 43(4), 51-58.
- Entman, M. R. ve Matthes, J. ve Pellicano, L. (2009). Nature, sources, and effects of news framing. Jorgensen, K. W. ve Hanitzsch, T. (Ed.), *The handbook of journalism studies*, (p. 175-190). New York: Routledge.
- Erdem, T. (2022). Çerçeveleme kuramı perspektifinden uluslararası basının Türk ekonomisine yaklaşımı: Al Jazeera ve BBC örneği. *İletişim ve Toplum Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 43-57.
- de Vreese, H. C. (2005). News framing: theory and typology. *Information Design Journal* 13(1), 51-62.
- de Vreese, H. C. (2014). Mediatization of news: the role of journalistic framing. Strömbäck J. ve Esser F. (Ed.), *Mediatization of politics: understanding the transformation of Western democracies*, (p. 137-155). New York: Palgrave Macmillan.
- Fellow, R. A. (2010). *American media history*. Wadsworth: Cengage Learning.
- Güven, A. (2021). Uluslararası medyada Sincan/Doğu Türkistan haberlerinin çerçevesi. *Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 295-324.
- Okur, M. ve Berk, A. (2023). Türkiye'de Cumhuriyet'in ilanını ABD basını nasıl gördü? *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (59), 361-385.
- Öğreten, C. (2022). Amerikan basınında Türk Millî Mücadelesi. *Cumhuriyet Tarihi Araştırmaları Dergisi*, (35), 165-204.

- Özata, M. ve Kaan, O. (2021). Türkiye’de gerçekleşen askeri müdahalelerin İngiliz ve Amerikan basınına yansımaları. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, (24), 397-414.
- Özdoğan, E. N. (2021). Yabancı ülkelerin ürettikleri covid-19 aşısı bağlamında Türkiye’ye yönelik yaptıkları propaganda ve algı yönetimi faaliyetleri. *Türkiye Mesleki ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (6), 127-147.
- Özer, Ö. (2020). *Haber söylem ve ideoloji: eleştirel haber çözümlemeleri*. Konya: Literatürk Academia.
- Özkan, K. (2021). Amerikan basını ve Türkiye’de görev yapan Amerikalı diplomatların gözüyle “Yeni Türkiye” nin oluşumunda Atatürk’ün rolü. *Atatürk Yolu Dergisi*, (69), 396-429.
- Pan, Z. ve Kosicki, G. M. (1993). Framing analysis: an approach to news discourse. *political communication*, (10), 55-75.
- Peck, L. A. (2008). Ethics. Vaughn, L. S. (Ed.), *Encyclopedia of American journalism*, (p.155-161). New York: Routledge.
- Reese, D. S. (2001). Prologue-framing public life; a bridging model for media research. Stephen D. R., Oscar H. G., and August E. G. (Ed.), *Framing public life perspectives on media and our understanding of the social world*, (p. 7-31). New York: Routledge.
- Reese, D. S. (2010). Finding frames in a web of culture: the case of the war on terror. D’Angelo P. and Kuypers A. J. (Ed.), *Doing news framing analysis: empirical and theoretical perspectives*, (p. 17-42). New York: Routledge.
- Scheufele, A. D. (1999). Framing as a theory of media effects. *Journal of Communication*, 49(1), 103-122.
- Scheufele, D. A. ve Tewksbury, D. (2007). Framing, agenda setting, and priming: the evolution of three media effects models. *Journal of Communication*, 57(1), 9-20.
- Smilarweb (t.y.). Amerika Birleşik Devletleri - haberler ve medya yayıncıları <https://www.similarweb.com/tr/>, Erişim Tarihi: 20.05.2023.
- Süslü, B. (2021). The New York Times’in soykırım yasağı normunun oluşum sürecindeki haberleri üzerine çerçeveleme analizi. *Kültür ve İletişim*, 24/2(48), 482-515.
- Temiztürk, H. (2019). *Kolonyal dönemden Trump çağına Amerika’da gazetecilik*. İstanbul: Kopernik Kitap.
- Tewksbury, D. ve Scheufele, D. A. (2009). News framing theory and research. Bryant, J. and Oliver, M. B. (Ed.), *Media effects: advances in theory and research*, (p. 17-33). New York: Routledge.
- Todd, G. (1980). *The whole world is watching: mass media in the making and unmaking of the new left*. Los Angeles: University of California Press.
- Tokgöz, E. ve Tanyıldızı, N. İ. (2023). Gündem belirleme ve çerçeveleme teorileri bağlamında Tass ve Ukrinform haber ajanslarının Rusya-Ukrayna savaş sunumlarının incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 61-92.
- Tokgöz, O. (2019). *Temel gazetecilik*. Ankara: İmge Kitapevi.

Ürer, L. ve Kutlu, A. (2023). Framing perception: British press coverage of the 1896 Ottoman Bank raid. *Bilig*, (105), 79-97.

Yüksel, E. ve Gürcan, H. İ. (2005). *Haber toplama ve yazma*. Konya: Tablet Kitapevi.

Destekleyen Kurum/Kuruluşlar: Herhangi bir kurum/kuruluştan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması: Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.